

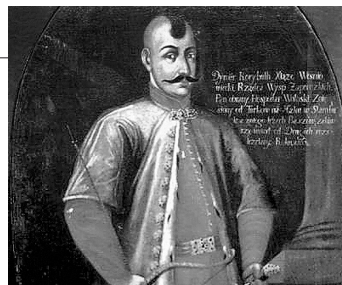
ЗАКОНОТВОРЧИСТЬ

4 Лише незворотність покарання зможе відбити бажання у корупціонерів заробляти легкі гроші

КУЛЬТУРА

7 Литва передала Національному заповіднику «Замки Тернопілля» копії полотен-портретів представників роду Вишневецьких

ГАЗЕТА ЦЕНТРАЛЬНИХ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ УКРАЇНИ

ЗАСНОВАНА В 1990 РОЦІ

www.ukurier.gov.ua

УРЯДОВИЙ КУР'ЄР

СУБОТА, 19 ЛИСТОПАДА 2016 РОКУ

ЦІНА ДОГОВІРНА

№218 (5838)

ЦИТАТА ДНЯ

ВОЛОДИМИР ГРОЙСМАН:

«Ми розробляємо підходи, які дадуть змогу нашим підприємствам брати повноцінну участь у всіх державних тендерах».

Прем'єр-міністр про заходи з підтримки національного виробника

2

Доброчинність без податків

ДУХОВНІСТЬ. Діалог релігійних організацій і влади дасть змогу зміцнити основу державності, сприятиме проведенню реформ у країні. Про це під час зустрічі із представниками Всеукраїнської ради церков і релігійних організацій заявив Прем'єр-міністр Володимир Гройсман. Під час зустрічі, у якій також взяв участь Президент Петро Порошенко, відбулось урочисте підписання змін до Податкового кодексу України щодо звільнення від оподаткування неприбуткової (добродійної) діяльності, зокрема гуманітарної допомоги, доброчинної діяльності та меценатства, повідомляє департамент інформації та комунікації з громадськістю Секретаріату Кабміну.

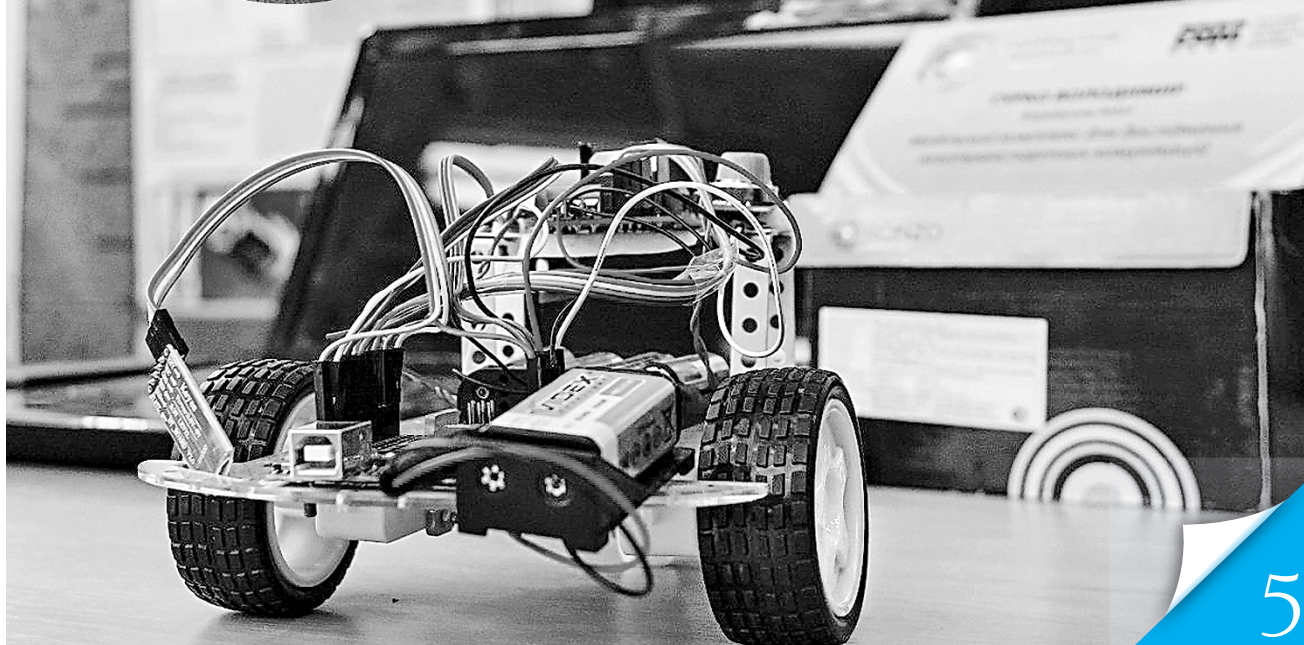
Володимир Гройсман зазначив, що діалог релігійних організацій і влади «має конкретний результат, коли виробляють рішення, ухвалюють закони, з'являється розуміння єдності й цілісності держави, що допомагає відповідати на виклики». Прем'єр-міністр підкреслив, що сильна держава, потужна економіка й ефективна безпека можливі тоді, «коли є міцна духовна основа».

ЦИФРА ДНЯ

63500

військовослужбовців уклали з початку року контракти із ЗСУ.
З них понад 7 тисяч офіцерів

Геніальна сотня

На конкурс юних винахідників Яна Ткаленко з Кіровоградщини привезла маніпулятор-рукавичку, а Володимир Гурко з Харкова — мобільний комплекс для дослідження газових комунікацій

КРЕАТИВНО. У Києві проходить виставка шкільних винаходів, де взяли участь 100 школярів з 23 областей України

ФОТО УНІАН

5

ТРИВАЄ
ПЕРЕДПЛАТА
ГАЗЕТИ
«УРЯДОВИЙ
КУР'ЄР»
НА 2017 РІК

ПЕРЕДПЛАТУ
ПРИЙМАЮТЬ
УСІ
ВІДДІЛЕННЯ
ЗВ'ЯЗКУ
УКРПОШТИ

Газета для тих, хто приймає рішення

ОПЕРАТИВНО

друкуємо закони України, укази і розпорядження Президента, урядові рішення, адже більшість із цих документів набирають чинності саме з дня опублікування в «Урядовому кур'єрі»

ОБ'ЄКТИВНО

висвітлюємо діяльність глави держави, роботу Кабінету Міністрів, органів виконавчої влади в центрі та на місцях

ТЕЛЕКУР'ЄР

програми головних телеканалів України на сторінках «Урядового кур'єра»

КОМПЕТЕНТНО

на запитання читачів відповідають авторитетні спеціалісти: урядовці, юристи, учені, лікарі

ПЕРЕДПЛАТНА ЦІНА

для ветеранів війни, пенсіонерів, чорнобильців, студентів

для інших передплатників та підприємств і організацій

на 1 місяць	25 грн	47 грн
на 3 місяці	75 грн	141 грн
на півроку	150 грн	282 грн
на рік	300 грн	564 грн

Соціальний передплатний індекс **40227**

Передплатний індекс **61035**

УВАГА!
Послуга за приймання передплати на 2017 рік — безкоштовна.

У Києві газету також можна придбати в кіосках «Союздрук»

КУРСИ ВАЛЮТ/БАНКІВСЬКІ МЕТАЛИ встановлені Національним банком України

USD 2605.3438 за 100 доларів США

EUR 2792.1470 за 100 євро

RUB 4.0134 за 10 рублів

AU 319610.55 за 10 трійських унцій

AG 4439.51

PT 244120.71

PD 186542.62

на 18 листопада 2016 року

НОВИНИ ТА КОМЕНТАРІ

Уряд дає нове дихання промисловій політиці

ПОЗИЦІЯ. Підприємства братимуть повноцінну участь у всіх державних тендерах, а національну валюту інвестуватимуть в українську економіку

Лора **ВОВК**
для «Урядового кур'єра»

Під час учораšnньої парламентської години запитань до уряду стало зрозумілим, що Кабінет Міністрів створює робочу групу, яка вивчатиме проблеми й потреби космічної галузі. На це запитання відповідав Прем'єр-міністр Володимир Гройсман: «Космічна галузь у нашій країні має одержати серйозну підтримку, але вона має бути не такою, як кілька років тому, коли кошти передбачали, а потім — ні грошей, ні реального стану справ. Я вдячний парламенту за підтримку закону, який дасть змогу передбачити 400 мільйонів гривень Південмашу». Цим ресурсом держпідприємство покриє свої борги. Зокрема Державне космічне агентство повинно знайти та спрямувати ресурси на закриття заборгованостей із заробітної плати на Південмаші. За даними Володимира Гройсмана, сума становитиме 50—60 мільйонів гривень.

«Треба виводити ці підприємства із кризи. Вони мають величезні можливості й потенціал, і гріх заводити їх у те місце, де вони перебувають», — не приховував обурення глава уряду.

Первинна ланка зазнає змін

Урядовці, парламентарії та міжнародні експерти намагаються спільними зусиллями дати життя реформі системи охорони здоров'я. Цієї п'ятниці до перетворень Володимир Гройсман попросив долучитися й представників місцевої влади. Стан справ у галузі охорони здоров'я він охарактеризував так: «Уряд абсолютно готовий до пошуку спільного рішення. Ми вважаємо, що до цього процесу нам потрібно за-

Цукрова галузь — одна з основ реального сектору

лучити місцеві органи влади — об'єднані територіальні громади, міські, районні, обласні ради і адміністрації. Це має бути наша спільна реформа».

Коли йдеться про медицину, глава уряду за перший крок-мету бере розбудову в країні профільних медичних центрів і доступність цих медпослуг громадянам. Чи не найважливіше тут — раціонально витратити кошти із держбюджету. Як саме? Володимир Гройсман відповідав чітко: «Я б дуже хотів, щоб кошти на охорону здоров'я ми витрачали не на стіни, а на конкретні послуги, які отримує українець. Нам, очевидно, треба запроваджувати систему медичного страхування. Нам потрібно все зробити для того, щоб ситуація зрушила з місця».

А ще, згідно з його сценарієм, слід внести корективи до системи, за якою здійснюється фінансування медичної галузі. І першопрохідцем, якого піддаватимуть змінам, стане первинна ланка меддопомоги.

Глава уряду визнає, що нині вкрай складно дійти консенсусу

ної думки щодо подальших кроків у реформуванні охорони здоров'я. У цій справі головне навіть не підходи, а запобіжники руйнуванню старої корумпованої системи.

Прем'єр закликав парламентаріїв: «Даваймо одне одному поради, щоб вийти на правильне рішення. Тому що зараз система охорони здоров'я перебуває у надзвичайно клінічному стані, й нам потрібно, щоб вона була адекватною і лікарі отримали гідну заробітну плату за роботу. Закликаю, щоб ми спільно зробили цю реформу».

Щоправда, Прем'єр спробував виокремити й позитивні моменти. Зокрема це запровадження системи референтного ціноутворення та механізму реімбурсації на ліки від серцево-судинних захворювань, цукрового діабету II типу та бронхіальної астми і зниження цін на ліки. Ще одне досягнення — продовження закупівлі ліків через міжнародні організації, розблокування будівництва лікувально-діагностичного комплексу дитячої спеціалізованої лікарні «ОХМАТДИТ». Завер-

шував перелік позитивних фактів проект Держбюджету на 2017 рік, де прописано кошти на підвищення на 30% заробітну плату лікарям.

Не менше працюватимуть у КМУ й над питанням справедливої пенсійної системи. Щоправда, спершу слід отримати зиск від зростання рівня економіки. Про конкретні терміни глава уряду не говорив. Він просто попросив присутніх подумати, які рішення дадуть людям змогу мати нормальну пенсію. «Щойно в нас з'явиться хоча б один відсоток того, щоб змінити цю систему і зробити її справедливою, ми спільно з вами це зробимо», — розставив акценти Володимир Гройсман.

Перевірки потребують субсидій Одекщини

Наступне запитання до Прем'єра стосувалося розроблення Кабінетом Міністрів таких підходів, які б допомогли вітчизняним підприємствам брати участь у всіх державних тендерах. На нього Володимир Гройсман відповідав упевнено. По-перше, уряд підтримує політику розвитку промисловості. По-друге, там уже на стадії розроблення підходи, про які нині запитували народні депутати. Сценарій успіху має бути таким: українські підприємства беруть повноцінну участь у всіх державних тендерах, а гривню інвестують у національну економіку.

«Для уряду дуже важливо, щоб продукція, яку ми можемо закуповувати, була на 100% українського виробництва», — розставив акценти Володимир Гройсман.

Крім цього, він вважає за потрібне відреагувати на скептичне питання щодо загрози реалізації проекту з реконструкції трьох компресорних станцій. Тендери

на них проводила компанія «Укртрансгаз». Головна думка Прем'єра така: «Уряд не має жодних повноважень надавати перевагу чи перешкоджати учасникам закупівель, що здійснюються через електронну систему ProZorro. Це поза межами його компетенції».

Перший віце-прем'єр-міністр — міністр економічного розвитку і торгівлі Степан Кубів розповів про рівень інфляції. Вона, за підсумками 10 місяців, становила 9,4%. Зростання промислового виробництва сягнуло 2%. Уряд розраховує завершити рік зі зростанням економіки на рівні не менш як 1% й за інфляції 14,1%.

Потім озвучували вимогу обленерго скоротити час процедури підключення бізнесу до електромереж до 45 днів з 260. «Учора НКРЕКП утврдила зміни до методики розрахунку плати за приєднання до електромереж. І головне, що це дуже якісна і ефективна процедура прискорення ведення бізнесу, розповів Степан Кубів.

А міністр соціальної політики Андрій Рева анонсував створення робочої групи для розв'язання проблем із призначенням субсидій в Одеській області. За його даними, українські домогосподарства, які оформили субсидію, сплачують за комунальні послуги в середньому 10% сукупного доходу. Середній відсоток платежу за комунальні послуги — 9,79% сукупного місячного доходу кожного субсидованого домогосподарства. У Мінсоцполітики очікують у цьому опалювальному сезоні на 7—7,5 мільйона таких родин.

Міністр закордонних справ Павло Клімкін повідомив про старт консультацій із формальної законодавчої пропозиції «щодо того, в який спосіб Україна отримує безвізовий режим із Європейським Союзом».

Влада закликає громадянське суспільство до співпраці

ПАРТНЕРСТВО. У Кабміні використовують поради незалежних експертів і переконані, що таке співробітництво — запорука успіху

Оксана **КРАМАРЧУК**
для «Урядового кур'єра»

Активна діяльність неурядових організацій сприяє тому, що влада активно працює та ухвалює потрібні для людей рішення. Про це Прем'єр-міністр Володимир Гройсман заявив під час зустрічі з представниками неурядових організацій.

Він розповів активістам про рішення, ухвалені урядом останнім часом. Зокрема щодо підвищення удвічі мінімальної заробітної плати, запровадження механізму референтного ціноутворення на ліки, запровадження системи електронного декларування, створення офісу залучення та підтримки інвестицій і Національного комітету з промислового розвитку. Спіль-

но з Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, уряд напружував ще одне дерегуляційне рішення щодо збільшення граничного показника стандартного приєднання компаній до електричних мереж з 160 кВт до 5 МВт, повідомив Прем'єр-міністр.

На порядку денному уряду — початок масштабної приватизації державних підприємств, пришвидшення корпоратизації та зміни менеджменту, пенсійна реформа та напружування моделі обігу землі, завершення реформи державної служби, реформування гідроенергетики, вугільної галузі, митної служби, відновлення промисловості тощо. Кабмін вніс до Верховної Ради проект бюджету

на 2017 рік, який передбачає збільшення мінімальної зарплати до 3,2 тисячі гривень.

Прем'єр-міністр зазначив, що уряд стикається зі значним спротивом і протидією у процесі впровадження реформ. Він наві-

люся в майбутнє і закликаю всіх вас чинити тиск на владу, щоб вона ухвалювала нормальні рішення», — цитує слова Володимира Гройсмана департамент інформації та комунікацій з громадськістю Секретаріату Кабміну.

На порядку денному уряду — початок масштабної приватизації державних підприємств, пришвидшення корпоратизації та зміни менеджменту.

приклад ухвалення рішень щодо спрощення реєстрації ліків та референтного ціноутворення, яке блокували і в самому Міністерстві охорони здоров'я, і фармацевтичній лобі. «Оптимістично див-

Під час зустрічі громадські активісти та члени Кабміну обговорили секторальні реформи, які впроваджує уряд, зокрема у галузях енергоефективності, охорони здоров'я, децентралізації.

У зустрічі взяли участь експерти та керівники Інституту економічних досліджень та політичних консультацій, Громадянської мережі «ОПОРА», організації «Центр UA», CASE Україна, громадської ініціативи «Реанімаційний пакет реформ», Центру економічної стратегії, Міжнародного фонду «Відродження», громадської організації «Український незалежний центр політичних досліджень», Інституту суспільно-економічних досліджень, ІК Concorde Capital, Центру економічного розвитку, Благодійного фонду «Пацієнти України», Центру політичних студій та аналітики «Ейдос», громадської організації «Інститут громадянського суспільства», Координаційної ради всеукраїнської мережі людей, які живуть з

ВІЛ/СНІД, Київської школи економіки й Transparency International Україна.

Як повідомив під час зустрічі Володимир Гройсман, частину з передбачених у проекті держбюджету на 2017 рік на створення Фонду енергоефективності коштів — 400 мільйонів гривень — можуть спрямувати на програму «тепліх» кредитів.

«Ми розділили 800 мільйонів гривень на 400 й 400 і сподіваємося, що Фонд енергоефективності буде створено і парламент його підтримає», — сказав Прем'єр. За його словами, в уряді очікують, що Єврокомісія надасть 100 мільйонів євро, «щоб наповнити цей фонд». Якщо цей план не спрацює, «тоді ці 400 мільйонів буде перенесено на «теплі» кредити».

ПОДІЇ ТА КОМЕНТАРІ

Геніальна сотня

Олег ЛИСТОПАД,
«Урядовий кур'єр»

Не носить мобільник у кишенях штанів, а вночі кладить його не ближче, ніж за два метри від себе. Це деякі з рекомендацій щодо захисту від електромагнітного випромінювання, які розробив учень сокирицької загальноосвітньої школи (Закарпаття) Валентин Фречка. Хтось скаже, що таке вже чув. Але Валентин не перепишував поради з інтернету. Вони ґрунтуються на його власних дослідженнях, зокрема дослідів на щурах і пшениці. Щурів було лише два — дослідний і контрольний. Валентин визнає, що для достовірності потрібно більше, та поки що фі-

лого віку, руку-маніпулятор, новий утеплювач-перліт, бюджетний безпілотник і багато іншого.

Кицю, покажи мисочку!

Робот-нянька поки що не дуже багато вміє: увімкнути голосом телевизор або кондиціонер, показати операторові, що робить і як почувається підопічний (дитина або людина з обмеженими можливостями). Як на мене, то цікавіша інша можливість — бути очима в домі, доки хазяї десь поїхали, адже керування роботом дистанційне. Завдяки мобільності пристрій може пересуватися квартирою і показувати, чи не течуть труби у ванній, чи не вбив вітер шибки або чи є

Порятунок для жителів підвалів

Дмитро Житник займається в Київському відділенні МАН. Невеличкий пристрій, який він сконструював, на випробуваннях очистив від радіоактивного газу радону кімнату об'ємом 60 кубічних метрів. Радон, який проникає у підвальні приміщення з ґрунту, дуже шкодить здоров'ю. Тож актуальність роботи сумнівів не викликає. Дмитро планує запатентувати свій винахід і сподівається, що такі пристрої збережуть здоров'я людям, яким доводиться жити на цокольних поверхах або працювати у радононебезпечних цехах чи складах.

Юля Супрун із Сумського відділення МАН привезла на виставку сонячний колектор-концентратор. Кілька рейок, обрізки дзеркала, пластикові або гумові трубки, бак — і у вас погожої днини буде стільки теплої води, скільки забажаєте. Головне — правильний кут нахилу дзеркал (або блискучих шматків жерсті).

Куди подіти скоп?

Скоп — це дрібнодисперсне волокно, яке утворюється під час виробництва картону. На Рубіжанському картонно-тарному комбінаті його назбирається аж 23 тисячі тонн щороку. Його вивозять на звалище. Чому б ним не топити? — спитаєте ви. Скоп має вологість 65—75% і горіти не хоче. Тож для топок доводиться здалеку завозити недешеве паливо.

Десятикласницю Рубіжанського ліцею (Луганська область) Валерію Зінченко та її наукових керівників теж цікавить можливість перетворити відходи на доходи. Під час досліджень з'ясувалося, що просто зневоднювати

скоп не надто ефективно. А ось якщо додати до нього наповнювач, то суміш горітиме набагато краще. Перевіряли різні домішки, але найкращою виявилася тирса.

Нове паливо має високу теплотворну здатність: одна тонна таких паливних брикетів замінює п'ять кубометрів сухих березових дров і з постійною температурою в 3—4 рази довше.

Курка — не тільки яйця та м'ясо

Курка — це ще гори, або, якщо хочете, моря посліду, який отрує все навколо. Хоч може бути чудовим добривом: у ньому є й калій, і фосфор, й азот. Але пере-

Робот-нянька Сашка Похиленька не дасть померти котів з голоду

рогородського відділення. Безпілотний плавучий транспортний апарат — Олексій Наконечний (Київське). Розробку автоматизованої системи для складання плану місцевості представив Микита Тишковець (Сумське), а роботизовану систему аналізу стану дорожнього покриття — Назар Марченко та Максим Кисельов (Кіровоградське).

Можна перелічувати й далі, але завершу тим, що поки що нічого схожого до людноподібного універсала, оспіваного у кліпі гурту «Тік», не створили — ні юні винахідники, ні дорослі. Ні в Україні, ні деінде. Та й добре: є ще до чого прагнути, чого бажати, про що мріяти.

Фото Юрія САПОЖНИКОВА

Інвестиції у молоді таланти — найприбутковіший внесок у незалежність країни.

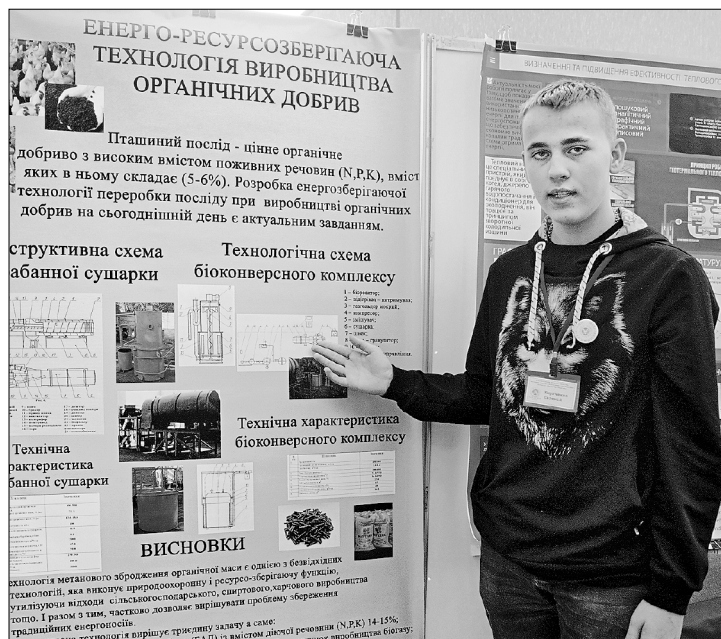
нанси не дозволяють. Бо грошей коштувала ще й екрануюча плівка й складові для екрануючої ґрунтосуміші, яку він розробив з науковим керівником Хустської районної філії Закарпатського відділення МАН Ольгою Сабадощ.

Результати досліджень привезли днями до Києва. Тут проходить VII Всеукраїнська виставка винаходів школярів «Майбутнє України». Сотня учнів з 23 областей країни показують інноваційні розробки 2016 року. Поки я разом з іншими журналістами роздивлявся стенди, поруч активно працювало журі в кожному з розділів (екологія, електротехніка, медицина тощо). Воно визначило переможців, які отримають грошові винагороди. Загалом призовий фонд становить понад 100 тисяч гривень, які надає один з державних банків.

Цього року на виставку школярі привезли глиняний 3-D принтер, роботаняньку для людей похи-

ще корм та вода у котлячих мисочках. Але згодом Сашко Похиленько із Запорізького відділення Малої академії наук збирається навчити свого робота ще й приносити невеликі речі та інших користностей.

За спиною восьмикласника з чернігівського ліцею №32 Сашка Лугового — стенд із результатами досліджень токсичності одного з популярних пестицидів. Досліди на цибулі підтвердили: нічого хорошого для генетичного апарату живих клітин від контакту з отрутою не буде. Проте одна з похідних пестициду виявилася менш небезпечною. Про співпрацю з великими світовими виробниками сільгосппрепаратів Сашко поки що не замислюється, як і про те, який університет обрати для здобуття вищої освіти. Про існування Гарварду й Оксфорду він знає, але англійською ще не оволодів настільки, щоб уявляти себе студентом цих престижних закладів.

Перетворити курячий послід на золото можна завдяки технології метанового зброджування, вважає Євген Кириченко з Кам'янської філії МАН

Кілька рейок, обрізки дзеркала, пластикові або гумові трубки, бак — і у вас погожої днини буде стільки теплої води, скільки забажаєте

КОГО ВІДЗНАЧИЛО ЖУРІ

42 переможці виставки отримали грошові призи — по 5 тисяч гривень за перші місця, по 3 тисячі — за другі і по 2 тисячі — за треті. Загальний призовий фонд конкурсу — 114 тисяч гривень.

Перші місця на Всеукраїнському конкурсі-виставці «Майбутнє України» посіло 10 школярів. Серед них: **Вікторія Назарчук** (Волинська область) з термоізоляційним матеріалом на основі перліту; **Микола Свереда** (Волинська область) з роботом-пилососом на основі ARDUINO; **Олексій Сальников** (Волинська область) із саморобним 3D принтером; **Валентин Фречка** (Закарпатська область), який виявив вплив електромагнітного випромінювання мобільного телефону на живі організми; **Микола Музиченко** (Запорізька область) з новими ідеями для Стірлінг-генератора; **Олександр Похиленько** (Запорізька область) з сервісним роботом-доглядачем; **Артем Артеменко** (Кропивницьке) з глиняним 3D принтером; **Валерія Зінченко** (Луганська область) з новою технологією виробництва паливних брикетів; **Юлія Сенюта** (Тернопільська область) з броньованими пластинами для захисту солдатів та **Юліан Волянський** (Миколаївська область) з бездротовою системою оповіщення населення про надзвичайні ситуації.

ОСВІТА

Хто формує імідж навчального закладу

ПРЕСТИЖ. Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини вже кілька років поспіль — лідер вступної кампанії на Черкащині. У чому ж його феномен?

Роман КИРЕЙ,
«Урядовий кур'єр»

Свій позитивний імідж в умовах неймовірної конкуренції університет завойовує, як стверджують фахівці, завдяки натхненній та злагодженій, наполегливій та цілеспрямованій науковій роботі зі студентами професійно-викладацького складу, всього колективу. Піднесенню рідної альма-матер до рівня закладу європейського рівня сприяє слава когорти науковців. Плідно працюють зокрема наукові школи, очолювані відомими вченими — академіками Володимиром Кузем, Михайлом Мартинюком, професорами Талією Азізовим, Леонідом Кіпнісом, Олександром Коберником, Тетяною Кузнець, Наталією Сивачук, Тетяною Кочубей. Освітній процес в університеті забезпечують 40 кафедр, у складі яких працюють понад 560 науково-педагогічних працівників (43 доктори наук, 44 професори та 279 кандидатів наук, 194 доценти).

Педуніверситет славиться чималими успіхами у підготовці висококваліфікованих фахівців педагогічних, економічних та інженерно-технологічних спеціальностей. Активні, розумні, ініціативні, талановиті юнаки і дівчата своїми досягненнями роблять навчальному закладу найкращу рекламу.

Жоден успіх не лишається непоміченим

Один із важливих показників діяльності університету, його окремих навчальних підрозділів — успішність та якість знань студентів. Їхні перемоги в різних конкурсах та олімпіадах стали вагомим свідченням якісної освіти в навчальному закладі. Впродовж 2015/2016 навчального року в університеті проведено вузівський етап студентської олімпіади з 52 навчальних дисциплін та спеціальностей. Студентство під керівництвом провідних науковців підготувало 57 наукових робіт до участі у II етапі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт, 69 студентів взяли участь у II турі Всеукраїнських студентських олімпіад.

У II турі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з природничих, технічних та гуманітарних наук переможцями стали 12 студентів — тут університет за кількістю переможців серед педагогічних вишів України посів друге місце.

УДПУ імені Павла Тичини став базовим вищим навчальним закладом у проведенні II туру Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт та II етапу Всеукраїнських студентських олімпіад. Для участі в цих заходах університет відвідали 232 студенти із 42 вищих навчальних закладів України.

Університет має вісім переможців у II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади з навчальних дисциплін та спеціальностей, три студенти-переможці міжнародного турніру з історії, 13 студентів-переможців II туру Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт — ось доробок навчального закладу. Славу університету приносять і представники творчих спеціальностей: п'ятеро студентів та шість студентських мистецьких творчих колективів

стали переможцями міжнародних та всеукраїнських фестивалів і конкурсів. Призерами чемпіонатів світу, Європи та України стали також 30 студентів-спортсменів. Жоден успіх студентів та їхніх наставників тут не лишається непоміченим. Цьогоріч до Дня науки майже 200 викладачів та студентів за досягнуті значні успіхи нагороджені відзнаками різних рівнів. Всі вони — заслужена слава вишу.

Приміром, студент факультету фізики, математики та інформатики Павло Глухінчук, який взяв участь в XV Всеукраїнському чемпіонаті з інформаційних технологій «Екософт-2016», представив авторську розробку «Пакет готових рішень для реалізації функціоналу веб-сайту школи» і зайняв I місце в номінації «За стильність оформлення та якісний інтерфейс» у категорії «Web розробки». Студент цього самого факультету Микола Кравченко став переможцем Міжнародного літнього блиц-конкурсу з веб-дизайну та комп'ютерної графіки в номінації «Краща програмна реалізація». Студентка факультету фізики, математики та інформатики Юлія Маслюченко здобула перемогу у черговому регіональному етапі конкурсу «Кращий студент України», представивши тему «Допомога безпритульним тваринам — запорука нашої людяності». Дипломами та пам'ятними сувенірами нагороджені переможці II Міжнародного студентського турніру з історії — студенти історичного факультету Ольга Перепелюк, Дарія Рябоконь, Олександра Квасневська.

Поєднуючи науку з практикою

Управління у справах сім'ї, молоді та спорту облдержадміністрації спільно з обласним молодіжним ресурсним центром серед переможців обласного етапу творчого конкурсу нещодавно назвали імена студентів університету імені Павла Тичини. Приміром, у номінації «Соціальний проект» диплом I ступеня здобув студент факультету соціальної та психологічної освіти УДПУ Роман Гулий за бізнес-план «Спортивно-патріотичний табір «Козацький курінь», а диплома III ступеня удостоїли студентку факультету соціальної та психологічної освіти УДПУ Тетяну Музику за бізнес-план «Національно-патріотичний табір для студентської молоді «Дія».

Завдяки потужному науково-освітньому потенціалу викладачів та студентів є авторами інноваційних розробок та проектів, що впроваджені в бізнесі та виробництві. Однією із форм співпраці педуніверситету і бізнесу є успішне функціонування інноваційного бізнес-інкубатора, мета діяльності якого — створення сприятливих умов для реалізації підприємницьких ідей та бізнес-проектів, забезпечення комерціалізації результатів науково-дослідних робіт. Призові місця на міських, обласних, а також всеукраїнських форумах молодіжних ініціатив, проектів, бізнес-планів підприємницької діяльності серед молоді — це свідчення ефективності його роботи.

Абітурієнти обирають навчання в Уманському педуніверситеті ще й завдяки його широкому міжнародному співробітництву (нині у навчальному закладі здійснюють

В УДПУ роблять ставку на студентський актив, і це завжди виправдовує себе

співпрацю за 58 угодами із зарубіжними освітніми закладами, організаціями та товариствами). Студенти мають можливість навчатися, стажуватися у провідних університетах європейських країн за програмами академічної мобільності «Mobile+», Erasmus Mundus, «Erasmus+», DAAD, Action II та подвійного диплома, оскільки УДПУ виступає співкоординатором проекту «Eminence II». Діють також програми з виробничої практики для студентів Інституту економіки та бізнес освіти, молодіжного обміну, мовних та наукових літніх та зимових шкіл. Тільки минулого навчального року 46 студентів взяли участь у програмах академічної мобільності.

Під час нещодавніх візитів ректора університету професора Олександра Безлюдного, проректора з наукової роботи та міжнародного співробітництва професора Владилени Сокирської до польських вищих навчальних закладів підписано додаткові угоди щодо участі студентів УДПУ у програмах подвійного диплома. Це надає шанси бакалаврам та магістрам на курс паралельного навчання у престижних польських вишах, отримання другої вищої освіти. До того ж студентам, які вирішили здобувати другу вищу освіту за кордоном, забезпечено безплатне навчання і проживання у партнерських вишах.

В університеті на підставі угод «Про військову підготовку студентів за програмою підготовки офіцерів запасу» з Військовою академією м. Одеса та із Сумським державним університетом паралельно з основним навчанням здійснюють військову підготовку студентів, яка триває упродовж двох років. Уже відбулося три випуски курсантів, майже 400 студентів склали Військову присягу на вірність українському народові. Це патріотично-трепетне й пам'ятне дійство, окрім батьків, студентів та їхніх друзів, приваблює на університетський майдан ще й уманчан, які знають, що традиційно торжество буде урочисте і красиве. Дедалі частіше студенти сприймають військову підготовку в стінах закладу як реальну можливість опанувати іншу спеціальність. Це дає змогу їм влаштуватися на роботу у МВС, СБУ або податкову поліцію.

Самоврядування — чудова школа управління

Студентське самоврядування — своєрідний лакмусовий папірець для визначення того, молодь та студентство споживач чи активний учасник суспільного життя. Як стверджують випускники університету, які досягли успіхів у кар'єрі, науковій та громадській діяльності, робота в органах студентського самоврядування університету загартувала їх, сприяла розвитку особистостей, допомогла сформувати навички майбутнього організатора, керівника. Окрім того, самоврядування — ефективний інструмент удосконалення самого навчально-виховного процесу.

Розуміючи, що лідерство студента сприяє успішності майбутнього фахівця, адміністрація вишу та особисто ректор професор Олександр Безлюдний всебічно сприяють розвитку та активізації студентського самоврядування, створенню належних умов для його плідної діяльності. Імплементуючи положення ст. 38 Закону України «Про вищу освіту», в УДПУ для забезпечення якісної роботи студради відкрили студентську кімнату. Вручаючи активу цінний подарунок — персональний комп'ютер, ректор зазначив, що ініціативи молоді в реалізації завдань студентського самоврядування і надалі всіляко підтримуватимуть.

Процес соціалізації молоді за допомогою студентського самоврядування в університеті здійснюємо ефективно. А забезпечуємо його шляхом тісної взаємодії між представниками органів студентського самоврядування, студентами та структурними підрозділами навчального закладу, громадськими організаціями, — розповів Олександр Безлюдний. — Юнаків та дівчат активно залучають до різного виду соціально значущої діяльності відповідно до напрямів роботи студентського самоврядування. Адміністрація закладу всебічно підтримує студентську раду, і це сприяє розвитку лідерських якостей студентів, стимулює ініціативу молоді в реалізації широкого кола завдань. Активне студентство УДПУ втілює в життя чимало цікавих проектів, провело безліч корисних заходів та реалізувало плани взаємодії

органів студентського самоврядування й молодіжних громадських організацій регіону. Більшість проведених студентською радою університету заходів мали національно-патріотичне спрямування.

Серед багатьох — організація «Національно-патріотичного табору для студентської молоді «Дія», інтелектуальне ток-шоу «Я люблю Україну!», танцювальний марафон «Ми — українці!», що відбувся у межах благодійної акції університету «Мистецтво заради миру».

Завдяки такому підходу студенти університету не замикаються у власних стінах, а беруть активну участь у всеукраїнських та міжнародних заходах, вчаться бути лідерами. У травні в Ізмаїлі відбувся всеукраїнський студентський захід «Стратегічна сесія Студентського антикорупційного агентства», на якому Уманське відділення цієї громадської організації представляла секретар студради УДПУ, заступник голови студради міста, студентка факультету мистецтв Надія Оленіна. Повернувшись, вона виступила спікером на презентації нового суспільного руху своїм товаришам, студентам міста.

До речі, в Умані давно звикли до активної позиції молоді УДПУ. Студенти вишу здобули I та III місця у міському проекті «Академія молодіжного лідера», започаткованого Уманським міським головою. Своєрідною дипломною роботою для кожного учасника «Академії» стала розробка проекту «Якби мером був я», у якому студенти презентували власне бачення подальшого розвитку міста. Особливої уваги заслуговує соціальна активність студентів. Приміром, природоохоронці університету намагаються протидіяти вирубуванню лісів, борються за чистоту водойм, сприяють формуванню в населення екологічного мислення.

Студенти університету розумні і талановиті, завзяті й креативні, ініціативні й умілі. Їхні активність, воля до самовиявлення та самовдосконалення, підвищення культурного та освітнього рівнів додають впевненості у власних силах, морального задоволення обраним професійним шляхом, примножують вміння знаходити правильні рішення у різних життєвих ситуаціях. Вони й прославляють рідну альма-матер, підвищують її рейтинг.

КУЛЬТУРА

Вишневецькі повернулися в родові гніздо

ДАР. Литва передала Україні 14 копій полотен, де зображено представників відомої родини

Микола ШОТ,
«Урядовий кур'єр»

Упродовж кількох сторіч королівська родина князів Вишневецьких відігравала помітну роль у політичному, економічному та культурному житті України, Литви, Польщі й Білорусі. Щоправда, в нашій історії не завжди позитивну. Але їхнім родовим гніздом була все-таки українська земля, містечко Вишнівець, що нині в Збаразькому районі Тернопільської області.

На щастя, палац Вишневецьких тут зберігся, навіть тривають певні реставраційні роботи. Нині всю увагу надано відновленню дзеркальної галереї, роботи в якій ведуть зокрема й за коштів гранту США.

Творять у палаці й нові експозиції. Одну з них допомогло сформувати Міністерство закордонних справ Литви, подбавши про фотокопії на полотні з 14 портретів представників роду Вишневецьких. На церемонію їх передачі приїхав литовський посол Марюс Януконіс. Він зазначив, що подарунок хоч і невеликий, але символічний. Бо важливо, щоб якомога більше людей пізнали нашу спільну історію, яка має дуже глибоке європейське коріння та об'єднує Литву, Україну, Білорусь, Польщу, інші країни.

Зібрання копій портретів Вишневецьких підготували з оригіналів, які зберігають у Литві, Білорусі та в українській столиці. «Такий дарунок — дуже велика допомога палацу», — каже науковий працівник Вишнівецького відділу Національного заповід-

Українська пісня й струни бандури єднали давні часи князів Вишневецьких із пам'яттю, із сьогоденням

ника «Замки Тернопілля» Любова Шиян, наголошуючи, що деякі зображення у палаці демонструють уперше. Портрети розмістили у хронологічній послідовності. Почато із Дмитра (Байди) Вишневецького, славетного лицаря української історії, який на початку 1550-х заснував замок на острові Мала Хортиця й якого вважають першим гетьманом козацтва. Далі зображення молодшого брата Байди Костянтина Вишневецького, старости Житомирського.

Любов Шиян наводить слова цього князя, які він сказав 1569 року про нашу націю: «А ми ж бо є родом таким поштивим, що жодному народу на світі не поступимося, впевнені, що ми кож-

ному народу рівні шляхетністю». Тож виставили портрети представників і княжої, й королівської гілок роду Вишневецьких: відомого політика XVII ст. Яреми, одного з перших меценатів цього роду Януша, коронного гетьмана часів Богдана Хмельницького Дмитра-Єжи, короля Речі Посполитої Михайла Корибути. Завершує цю частину галереї останній дідич Вишнівців та останній представник роду Михайло-Серватій, який увійшов в історію як один з найвидатніших політиків XVIII ст., він же закрив знамениту вишнівецьку книгозбірню — одну з кращих приватних бібліотек Європи того часу. Нині ця книгозбірня частково ввійшла до складу Націо-

нальної наукової бібліотеки ім. В. Вернадського.

Любов Шиян зауважує, що портрети мають передовсім велику історичну цінність. Це так званий парадний портрет чи персона, завдання якого — підкреслити статус людини, можливість, походження, тому почасти вельмож зображено у різних вимушених позах. Для могутнього роду Вишневецьких було надто важливо демонструвати свою історичну пам'ять, пам'ять про предків, їхні діяння. Дбали князі й про те, яку по собі залишать спадщину, тому були вельми активними в усіх сферах життя української нації.

Науковець додає, що бере участь у проекті «Українська,

литовська, білоруська, польська історична еліта».

Торік вийшов другий том праці «Князі Острозькі», перед тим світ побачили «Князі Радзівіли», а нинішнього грудня мають з'явитися «Князі Вишневецькі», один з авторів цієї книжки — Любова Миколаївна.

Загалом, як зауважували на церемонії відкриття виставки, спільна культурно-історична спадщина України та Литви налічує тисячі артефактів, які мають велику цінність для дослідників і поціновувачів мистецтва. Отже, поле подальшої діяльності тут велике. Тож посол Литви Марюс Януконіс зазначив, що «це лише початок нашої спільної роботи».

Від поглядів не відмовився

УПЕРШЕ. Видано художньо-історичний твір про легендарного українського генерала Юрка Тютюнника

Роман КИРЕЙ,
«Урядовий кур'єр»

До здобуття Україною незалежності ім'я українського військового діяча генерал-хорунжого армії УНР Юрка Тютюнника замовчували. Дивуватися нічого — тоталітарна система на десятиліття викреслила згадки про ворожих режимів людей, а надто «українських буржуазних націоналістів», «мазепинців» чи «самостійників». Серед них був і Тютюнник — поборник незалежної України, запеклий ворог більшовизму. І лише наприкінці XX століття інформаційний вакуум заповнили художні й документальні твори про тих, кого зарахували до «зрадників» і «відступників».

Зіграв самого себе

Проте історичні й літературні твори про Юрка Тютюнника ґрунтуються переважно на його мемуарах, викладених у книжках «Революційна стихія» та «Зимовий похід 1919—20 рр.», спогадах сучасни-

ків, документальних матеріалах про Перший і Другий зимові походи. Коли доходить до найдраматичнішого періоду життя українського генерала — підступного вивезення його з-за кордону агентами ГПУ і арешт, автори обмежуються скупими рядками: «після звільнення читав курс «Стратегія і тактика громадянської війни» у Харківській школі червоних старшин, співпрацював із Всеукраїнським фотокіноуправлінням, написав сценарій фільму «Звенигора», зіграв самого себе в кінокартині «П.К.П.» й потім вдруге заарештований та засуджений до розстрілу». Практично ніхто з письменників чи істориків не звертав уваги на таке: у вирокі була коротенька дописка: «приговор не приводить в исполненіе до особого распоряжения».

«Що крилося за такою відстрочкою? Суто сатанинське бажання: додати сердечних мук бранцеві. Колись Сталін у колі соратників видав черговий «афоризм»: мовляв, страшніше за смерть очікування смерті. Тож не-

важно здогадатися, хто в Москві міг ініціювати таку приписку», — це рядки з повісті черкаського журналіста Феофана Білецького «Облога отамана Тютюнника», першого художньо-історичного твору про отамана.

Задум автора розкриває вже сам епіграф, узятий з оповідання «Лист у вічність» Юрія Яновського, який дружив з Юрком Тютюнником: «Він не мав права на смерть, він мусив... прийняти всі муки, крім смертної, важко було боротись на самоті і не сміти вмерти... Це був вереск усіх нервів та всіх клітин, тільки затята воля умирала, мов боєць, не відступаючи ні на крок, збираючи резерви, заощаджуючи завзяття».

Оповідь розпочинається зі своєрідного двобою героя повісті з керівниками ГПУ після його арешту. Широкий публіці було повідомлено, що Тютюнник здався добровільно, мовляв, уряд УСРР запропонував йому співпрацю, з чим той погодився. Насправді Москва наполягала на його розстрілі, однак українське керівництво переконало москов-

ське ГПУ у збереженні життя авторитетному на Заході генералові, щоб використати його. Вдалося. Урешті він оприлюднив звернення «До всіх українських воєнків, перебуваючих на еміграції» та написав покайного листа В. Затонському. Президія ВУЦВК задовольнила клопотання про помилування, обмеживши Тютюнника в правах на рік.

Мрія отамана збулася

Та чи змірився з долею? Агенти ГПУ, які стежили за Тютюнником, упевнені: колишній отаман не змінив поглядів. Про це свідчить і його дружба з Миколою Хвильовим, Юрієм Яновським, Володимиром Сосюрою та іншими митцями — колишніми петлюрівцями, його несприйняття сталінської політики в Україні. Це й стало причиною другого арешту. На допитах він говорив: «Від своїх поглядів не відмовлявся й досі не відмовляюся. Якщо позиції Донцова не змінилися, то я до них ставлюся, як і раніше — тобто поділяю». Підсумок — по-

Таким було останнє фото Юрка Тютюнника, яке залишилося в архівах СБУ

станова у пред'явленні йому звинувачень «пропаганди українського фашизму та приховуванні контрреволюційного елемента». Справою Тютюнника особисто цікавився Сталін.

Повість багатопланова. Тут і розвій та героїчна боротьба вільного козацтва з окупантами всіх мастей, і Звенигородське Тарашанське повстання 1918 року, і перемоги та поразки армії УНР. Не можна без сліз читати рядки про бій і розстріл 359 полонених козаків поблизу Базара на Житомирщині; з гіркотою — про розстріляного своїми ж полковників Петра Болбочана, підсилене його листом-зверненням до українських урядовців: «Ви не можете розібратися в найпростіших

життєвих питаннях, а лізете в міністри, отамани, лізете в керівники великої держави, лізете в законодавчі замість того, аби бути самими звичайними писарями. А в повісті і губернії кого ви посилаєте? Таких, як і ви самі, а як де-небудь і попадеться людина порядна і працююча, ви спішите замінити таких». Коли написано ці слова, а віз і нині не рушив.

Видання побудоване здебільшого на документальних матеріалах. Проте автор торкається й найпотемніших струн душі свого героя.

Як відомо, його найзаповітніша мрія — вільна і незалежна Україна, до якої врешті й повертає його з тривалого небуття повість Феофана Білецького.

СУБОТНІ ЗУСТРІЧІ

Театральні художники Сергій і Наталка Ридванецькі:

«Іноді вистави робили з нічого — оформленням для «Маленької феї» стали назбирані картонні коробки»

Херсонський академічний музично-драматичний театр ім. М. Куліша, святкуючи свій 80-й (185-й) ювілей, відкрив новий сезон довгоочікуваною прем'єрою — «Каліка з острова Іншмаан» Мартіна МакДонаха. Її художниками-постановниками стали Сергій і Наталка Ридванецькі з Черкаського музично-драматичного театру, яких нині заслужено вважають одними з найкращих майстрів театрального оформлення. Сценографія Сергія і костюми Наталки завжди мають авторський почерк і стають органічною складовою у виставах провідних українських режисерів. Після прем'єри в Херсоні «УК» поспілкувався з художниками.

УК Як ви познайомилися?

С. Я народився в Черкасах, Наталка — у Дрогобичі. А познайомилися, коли навчалися у Львівському інституті декоративно-прикладного мистецтва.

Н. У нас був маленький інститут, і всі одне одного знали. Жили в гуртожитку, скрізь перетиналися, а якось спільний товариш запросив нас на Старий новий рік у Карпати. Зібралось людей із дванадцять. У Львові дощ, відлига, а туди приїхали — справжній карпатський сніг! І на возі їхали, і на вузькоколійці нас підвозили, і хлібні машини підбирали. Приїхали вночі, піч розпалили і святкували. Відтоді почали зустрічатися.

С. Після інституту я поїхав за направленням у художній фонд Черкас. А Наталя ще рік довчалася, а наступного 1993-го ми одружилися, і я забрав її в Черкаси.

УК І там почали свою театральну творчість?

С. Ні, адже я ніколи не думав про театр. Ми були на вільних хлібах: я займався живописом, Наталя викладала в училищі на відділенні декоративно-прикладного мистецтва. Для заробітку багато чого робили: іконос-таси різьбили, вітражі, інтер'єри проектували.

Н. А в театр я потрапила завдяки рекомендації подруги-художниці. З однокурсницею Іриною Хабаровою поставила одну виставу, другу, третю...

С. Якось напросився до них на репетицію, і це мене дуже зацікавило. А разом почали працювати вже у Дрогобичі, куди нас запросили в театр художниками. Дуже плідно працювалося, було навіть за рік по 10 прем'єр. Місто маленьке, і треба постійно поновлювати репертуар. Це досить серйозна школа і в плані

виживання, бо в той час були великі проблеми із виплатами зарплат. Навіть було так: відіграли виставу — поділили на всіх працівників суму, яку заробили. Інколи вистави доводилося робити з нічого. І оформленням для казки «Маленька фея» стали назбирані картонні коробки з-під телевізорів, холодильників, сигарет. Усе це ми поймакали, обклеїли тканиною, й назагал матеріальна частина вистави обійшлася аж у 250 гривень!

П'ять років ми пропрацювали у Дрогобичі, а 2003-го нас запросили у черкаський театр й одразу кинули на виставу Олександра Дзекун містерії Шевченка «Великий лях». Харизматичний Дзекун кожного надихає на бурхливе генерування. І скільки того «Великого ляху»? Аж тричотири сторінки. А ми стоси дві папери змалювали ідеями, яких би вистачило на кілька вистав.

Н. Поза сумнівом, робота з цим режисером вплинула на нашу подальшу творчість — як і з усіма іншими (боюся когось із них не назвати, аби не образити). Ще з Олександром Дзекунем ми по-

С. Здається, режисер Сергій Проскурня сказав: «Чому ви дивуєтесь? Це живий організм: вистава народжується, зріє, хворіє і вмирає». Але головне — не розгубити те завдання, що було поставлено, мати певну дисципліну і знання, аби зберегти. Просто зберегти — це не так легко. А з Павлюком ми зробили 11 вистав в Україні й тепер п'яту — в Херсоні. У Черкасах ми працювали над «Садом Гетсиманським» за Іваном Багряним, у Коломиї — над «Вієм», у миколаївському театрі разом ставили «Наталку Полтавку» і «Тінь» Євгена Шварца. Хоч із Сергієм сперечаємося, та з ним працювати легко, бо ми відчуваємо одне одного — хтось почне фразу, а другий закінчить. І найцікавіше, мабуть, тоді, коли вже не знаєш, хто що придумав. Утрох спілкувалися, а чия була ідея? Це вже момент довіри між режисером і художником.

УК У вас не буває відчуття, що ідеї й відкриття вам звідкись приходять?

Нині працюємо над «Захаром Беркутом» за Іваном Франком у Коломиї. Дуже цікаво працювати над цим матеріалом. Іван Якович ще такий не розкритий!

чинали «Берестечко» за Ліною Костенко в Рівному. Та в цей час виставу «Фердидурке» Гомбровича в постановці Проскурні довелося представляти за кордоном. «Берестечко» група вже закінчувала без нас і отримала Шевченківську премію.

УК І «Страшну помсту» за Гоголем херсонського театру 2010 року номінували на Шевченківську премію, куди вас уже було внесено як художників-постановників. А як почалася ваша співпраця з її режисером Сергієм Павлюком?

Н. Випадково. Йому нас представили як художників, коли він почав ставити у нашому театрі свою дипломну роботу «Дума про братів Неазовських» Ліни Костенко. Це було 11 років тому, і, до речі, вона й досі в репертуарі. Єдиний мінус, що вже помінялися актори, а з кожною акторською зміною вистава щось втрачає, але щось і додає. Так само сталося і з «Енеїдою» в херсонському театрі, яку ми ставили з Павлюком кілька років тому.

С. Дуже часто. І якщо говорити про наші вистави із Сергієм, то часом щось напридумуємо і розходимося. Наступного дня розгортаємо українську міфологію і розуміємо, що влучили в десятку — просто містика якась.

Н. Ось як у «Наталці Полтавці» з тими знаками на воротах та обрядовому стовпі. У «Саді Гетсиманському» теж були такі моменти. Чи «Дума про братів Неазовських», де і колесо, і символічні «родиці» — три жінки.

УК Починаючи виставу, диви-теся зразки на цю тему?

Н. Стараємося себе цим не завантажувати, бо підсвідомо може відклатитися. Нині працюємо над «Захаром Беркутом» за Іваном Франком у Коломиї, і поки що не придумала свого, навіть не дивилася відомого фільму Леоніда Осипа. Між іншим, дуже цікаво працювати над цим матеріалом. Іван Якович ще такий не розкритий! І я ж його землячка!

УК А які враження від вашої останньої прем'єри — «Каліка з острова Іншмаан»?

ДОСЬЄ «УК»

Сергій РИДВАНЕЦЬКИЙ. Художник-постановник. Закінчив Львівський інститут прикладного і декоративного мистецтва. Працював у театрі Дрогобича (Львівському обласному музично-драматичному театрі ім. Ю.Дрогобича). Із 2003 року — головний художник Черкаського музично-драматичного театру ім. Т.Шевченка.

Наталка РИДВАНЕЦЬКА. Художник по костюмах. Закінчила Львівський інститут прикладного і декоративного мистецтва. Працювала у театрі Дрогобича, нині — в черкаському театрі.

Н. Це вже наша друга вистава за цією п'єсою ірландського драматурга. Перша була п'ять років тому з Володимиром Петрівим у Рівному. Різні режисери — різні спектаклі, в нас інші акценти.

С. У Рівному вистава більш емоційна і добріша, а в Сергія вийшла жорсткіша і гостріша. У Рівному був щасливий фінал. Але, можливо, трагічний фінал у Павлюка актуальніший, бо реалії такі, що людям з обмеженими можливостями завжди важко виживати.

УК Саме ви в сценографії будинок-магазин, де минає життя острів'ян, розмістили посеред кладовища, зробивши філософське узагальнення: все одно всі прийдуть туди.

С. І всі молодші персонажі хочуть із цього острова кудись переїхати. А він не пускає. Лише каліка Біллі вирвався з нього, та врешті-решт повертається, бо так призначено.

Н. У Херсоні вийшла цікава вистава і з цікавою людиною — Віталієм Проньком, юнаком з обмеженими можливостями, колишнім вихованцем будинку-інтернату. І те, що він, не актор за фахом, виконав роль Біллі так переконливо і зворушливо, — великий успіх.

С. Найважче було Сергієві Павлюку, бо він почав цю роботу з Віталієм з нуля. Але шанс людині треба обов'язково дати. Якщо Віталій мріє стати актором, йому потрібно допомогти.

УК У виставі використано ненормативну лексику. Як до цього ставитесь?

Н. Автор МакДонах дав персонажам таку мову. Хоч Петрів у рівненській виставі здебільшого вилучав гострі слова, основний зміст вистави від цього не загубився.

С. Насторожує те, що в театрах це стало модним. Наче сигнал: якщо в театрі можна, то вже скрізь усім тим більше можна.

Н. Ми почали досліджувати, звідки воно пішло, що ці слова

несуть, чії вони. Українська лайка інша. І як слова впливають на людей. Безумовно, руйнують людину, яка це промовляє, і ту, що це чує. Постає питання: наскільки це в театрі потрібно? Потім буде проблема ці слова забирати зі сцени.

С. Набагато легше створити у виставі певну атмосферу, використовуючи нецензурцини або брутальний натуралізм. А ти зроби це засобами мистецтва! Оце круто!

УК Ви, мабуть, уже всю українську класичну драматургію оформили?

Н. Намагаюсь у костюмах не повторюватися, та сама від себе і тканин нікуди не дінусь. Був навіть момент, коли вже не знала, як у п'єсах, де дія відбувається в Центральній Україні, не повторюватися й урізноманітнювати тканини. Добре, що в нас були і «Тінь», і «Понтій Пілат», і «Дон Жуан», і «Місто на Ч», і нині в Черкасах проект «Театральна лабораторія», і в Києві «Замовляю любов» Тетяни Іващенко, а в Херсоні — «Каліка...» І в цій виставі в костюмах за фактурою тканин був інший задум. Але приїхала в Київ, в офіс, із яким працюємо з тканинами, — а там запах згарища, як і в нашому черкаському театрі. Тобто згорів офіс, і довелося обирати з того, що в мене було.

УК Пожежа в черкаському театрі трапилася торік у липні. Як нині працюєте?

С. Репетиційних залів немає, і всі по черзі працюють у декоративному. Глядацька зала повністю вигоріла. Сцена постраждала найменше, але механізми не працюють, і там холодно. 5—6 вистав на місяць граємо у філармонії.

Н. Аби було бажання, то вже давно щось робили. Із нинішніми технологіями можна було б збудувати новий театр. До нас прийшла така хороша акторська молодь, і буде прикро, якщо місто її втратить.

Галина ЦИМБАЛ
для «Урядового кур'єра»

ЛЮДИ І ЧАС

10 РОКІВ З ДНЯ ЗАГИБЕЛІ ОЛЕКСАНДРА ЛИТВИНЕНКА

Проігнороване застереження

ЗЛОЧИН. 15 жовтня 1959 року в Німеччині за наказом вищого керівництва СРСР було вбито Степана Бандеру. Величезний міжнародний скандал спонукав радянських вождів відмовитися від практики «усунення небажаних елементів за кордоном фізичними методами».

23 листопада 2006 року загибель у Лондоні отруєного полонієм колишнього співробітника ФСБ Росії Олександра Литвиненка засвідчила, що очолена Путіним імперія зла знову повернулася на шлях міжнародного терору. Однак тоді це застереження проігнорували.

Так само як підірвані, за свідченнями Литвиненка, російськими спецслужбами житлові багатоповерхівки виправдали агресію проти Чечні, збитий у небі над Донбасом пасажирський літак, що мав бути російським, став би підставою для нападу на всьому її кордоні

75-РІЧЧЯ НАКАЗУ ГІТЛЕРІВЦІВ ПРО РОЗСТРІЛИ БАНДЕРІВЦІВ

Пам'ять героїв Базара

БІЛЬ. Прикро, але навіть на сесії Житомирської обласної ради, обраної за помаранчевих часів, на пропозицію перейменувати вулицю Котовського в Житомирі на вулицю Героїв Базара один із депутатів-нашоукраїнців заявив: «Поважаю підприємців, але це вже занадто».

Насправді йшлося про вшанування пам'яті учасників Другого зимового походу армії УНР, яких узяли в полон і розстріляли 23 листопада 1921 року біля містечка Базар Народицького району Житомирщини. Тоді кати-котовці страшили 359 патріотів України.

У 20-річчя цієї розправи на святих могилах уперше відбулося масштабне вшанування пам'яті загиблих героїв, організоване активістами бандерівських похідних груп, члени

яких займалися налагодженням життя цивільного населення на окупованих гітлерівцями територіях і роботою на відродження національної самосвідомості українців. Саме останнє керівництво поліції безпеки і СД в рейхскомісаріаті «Україна» охарактеризувало у надісланій 15 вересня 1941 року до Берліна доповідній як «гостру небезпеку для німецьких інтересів».

25 листопада 1941 року окупанти видали наказ №12432/41 про негайні арешти бандерівців та їх таємне знищення. На його виконання лише в Житомирі заарештували і розстріляли 721 учасника недавньої маніфестації в Базарі. Більшість із них навіть не члени ОУН, а звичайні українці й українки, які найвищою ціною заплатили за свій патріотизм.

215 РОКІВ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Даровитий Козак Луганський

ПОСТАТЬ. Творець легендарного «Толкового словаря живого великорусского языка» прожив на українській землі загалом не більш як два десятиліття. Тож за прикладом багатьох наших земляків, які навіть пишуться тим, що за все життя не вивчили «телячої мови», данець за походженням Даль теж міг би обійтися без знання «хохляньського язика», якого «не було, нет і бити не может».

Та у власноручних записках видатного філолога багато свідчень про вільне володіння українською мовою. Зокрема 1844 року, мандруючи разом з Євгеном Гребінкою Полтавщиною, Даль написав у листі дружині: «Я охотно стал опять болтать на этом ясном языке».

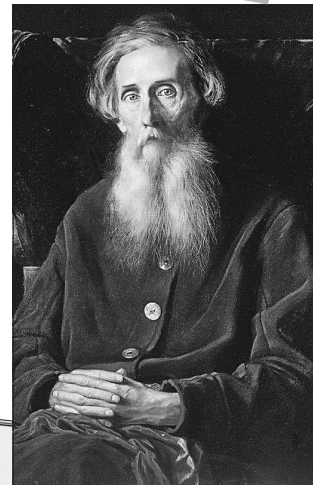
Уже на схилі літ видатний знавець найтонших нюансів російської мови не знайшов точнішого слова для характеристики себе у дитинстві, як «чутливий мальчик». Не менш показово, що його діти зверталися до матері «ненько», а літературні твори цей напорчуд популярний і відомий у свій час письменник підписував псевдонімом Козак Луганський.

До речі, твори основоположника нової української літератури Квітки Основ'яненка першим переклав російською саме Володимир Даль. У примітках до перекладу пояснив, що головна мета цієї праці — зацікавити читачів і захопити їх до знайомства із пропонованою прозою мовою оригіналу.

Напорчуд красномовно, що в численних дослідженнях знаменитого «словаря» майже неможливо знайти зображення титульної сторінки його першого видання. Причина у відкоригованій назві, яка спершу була «Толковый словарь великорусского наречия русского языка». Різниця на перший погляд незначна, однак принципова: для Далья, якого Герцен називав «малоросом за походженням», українська і російська мови були рівноправними «нареччями» «русского языка». До того ж, видатний філолог пла-

нував створити два рівноцінні словники.

Однак Микола І, який за-слав в оренбурзькі степи Тараса Шевченка, не меш вороже поставився до створеного Далем «великорусского» словника, рукопис якого тривалий час мандрував між міністерством освіти й академією наук Росії. Рецензенти відзначали «місця, які можуть образити релігійні почуття читачів», «вислови, небезпечні для мораль-

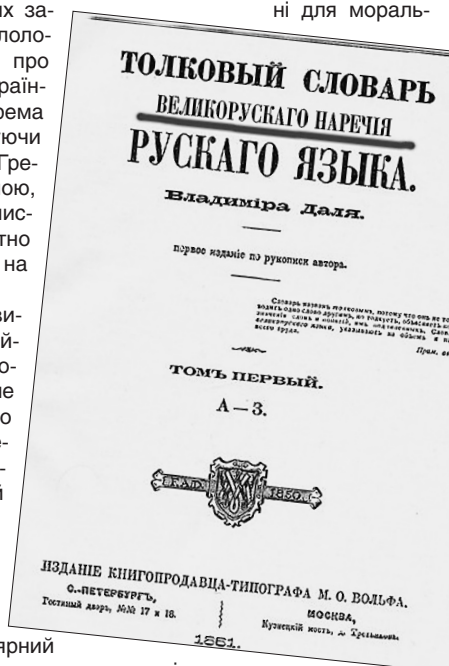

Тверда переконаність Володимира Далья, що російська й українська мови рівноцінні, перетворила назву першого видання словника на крамольну

шого товариша позаду себе на круп».

Дивуватися цьому не доводиться, бо, наприклад, у виданому 1586 року в Парижі «Словнику московитів» лише два досі використовувані російські слова, у «Граматичі мови московської» (1696 рік) Лудольфа — півсотні, а знаменита пам'ятка російської літератури «Хождение за три моря» Афанасія Нікітіна, як засвідчує видання 1948 року, підготовлене Академією наук СРСР, закінчувалась суто російськими словами «дигирь худо доно, олло переводигирь доно, аминь». За часів Богдана Хмельницького московсько-українські перемовини потребували участі перекладачів.

Лише після приїзду до Московії Феофана Прокоповича та очолення ним кияно-просвітителів руська (тобто староукраїнська) мова почала ставати російською, обмежуючись попервах лише колом більш-менш освічених московитів. Не дивно, що Даль змушений був констатувати: «трудно написать по-русски книгу, чтобы ее понял каждый мужик. Между тем возьмите любое малороссийское письмо, читайте его чумакам, дивчатам, парубкам, кому хотите: если предмет не будет выходить из круга их понятий, то язык и смысл целого будет им понятен вполне».

210 РОКІВ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ПИЛИПА МОРАЧЕВСЬКОГО

Щиру молитву чужою мовою не вознесеш

ПОДВИЖНИК. Одне з головних християнських свят Трійцю ще називають днем сходження на апостолів Святого Духа, завдяки чому вони укріпились у вірі та почали говорити іноземними мовами, проповідуючи Слово Боже по всьому світу. Так усі народи зрівнялись у богообраності, а їхні мови визнано гідними для викладу Святого Письма.

Та католицька церква дозріла до визнання цього лише у 1759 році, коли Папа Римський дозволив переклад Біблії національними мовами вірян. Натомість ієрархи російської православної церкви ще 1856-го сперечалися, чи варто перекладати Святе Письмо зі старослов'янської російською.

Тодішній митрополит Київський Філарет (Амфітеатров) обстоював недоцільність такого кроку, бо це, мовляв, спровокує «малоросів» і білорусів до аналогічних перекладів національними мовами. Натомість митрополит Московський Філарет (Дроздов) доводив, що «русское наречие есть наречие общерусское и образованное, а малорусское и белорусское есть наречие малообразованных. Поэтому малороссыяне и белорусцы, умеющие читать, понимают русское наречие и на нем смогут читать Священное Писание». А «для единства церковного и гражданского пользы, чтобы одно русское наречие господствовало и в Малороссии, и в Белоруссии».

Врешті-решт у 1860 році російський переклад Євангелія вийшов друком. Однак книгу було призначено тільки для домашнього читання і навчання, а церковну службу вели старослов'янською.

Тим часом уродженець Чернігівщини освітаний Пилип Морачевський давно працював над українським перекладом Євангелія. У вересні 1860 року подвижник звернувся по підтримку до митрополита Санкт-Петербурзького і Новгородського Ісидора,

Пилип Морачевський 1853 року подав до академії наук Росії рукопис «Словаря малорусского языка», який невдовзі десь загубився, а український переклад Євангелія видали лише 1906-го, коли «політичні побоювання втратили гостроту»

доводячи, що «всіма мовами проповідують Слово Боже, а Малоросія, мовою якої говорять 12 мільйонів православних християн», позбавлена такого права. Морачевський справедливо стверджував, що «щиру молитву чужою мовою не вознесеш».

Ісидор відповів категоричною заборонаю: «По приватній нараді зі Святійшим Синодом повідомляю, що переклад Євангелія, зроблений Вами чи будь-ким іншим, не можна допустити до друку».

Розцінивши це повідомлення як приватне, Морачевський пішов офіційним шляхом і завершений у 1861 році переклад спрямував до академії наук, де рукопис отримав напорчуд високу оцінку. Його надіслали Святійшому Синоду для «богословської оцінки». Однак замість того, щоб керуватися біблійними настановами, святі отці звернулися до компетентніших фахівців — шефа жандармів Долгорукова, київського генерал-губернатора Анненкова та калузького архієпископа Григорія. Лише останній надіслав позитивний відгук і навіть розплакався, читаючи українське Євангеліє його рідною мовою.

Отож хоч жодних правових підстав для заборони друку українського Євангелія не було, вище керівництво Росії й православної церкви, керуючись суто шовіністичними політичними цілями, підготувало текст горезвісного Валуєвського циркуляра від 18 липня 1863 року. В документі окремо згадано, що «київський генерал-губернатор вважає небезпечним і шкідливим вихід у світ перекладу малоросійською мовою Нового Заповіту, який розглядає цензура».

Тож українці, про братські почуття до яких віками розповідають у Росії, стали єдиним народом в імперії, якому відмовили навіть у Святому Письмі рідною мовою.

ВІСТІ ЗВІДУСІЛЬ

ФОТОФАКТ

ЗАМІСТЬ ПРОМІЛЕ. Випив — за кермо не сідай! На жаль, цей заклик доходить не до всіх, а наслідок безвідповідальної поведінки таких учасників дорожнього руху часто буває летальним. Найприкріше, коли гинуть не ті хто «нализався», а ні в чому не винні люди. Відтепер у 40 найбільших автошколах України, які щороку готують майже 60 тисяч водіїв, навчатимуть не сідати за кермо напідпитку за допомогою створення штучного ефекту сп'яніння. У четвер у Києві презентували впровадження спеці-

альних окулярів «Drunk Busters Goggles», що імітують вплив алкоголю на поведінку людини.

Голова Всеукраїнського об'єднання автошкіл Ілля Щербина переконаний: тренінг з використанням «Drunk Busters Goggles» дасть змогу кожному майбутньому водієві відчути наскільки небезпечно керувати автомобілем в стані алкогольного сп'яніння. Ефективність методу першими оцінили київські патрульні, відомі телеведучі та інші публічні люди. Вони стверджують: ефективно!

Найсильніші б'ють рекорди і кваліфікуються на Всесвітні ігри

Ганна РОМАШКО
для «Урядового кур'єра»

ПАУЕРЛІФТИНГ. Чемпіонат світу з пауерліфтингу в Орландо (США) зібрав майже 260 спортсменів з понад 30 країн. До Флориди поборотися за медалі світової першості та путівки на Всесвітні ігри-2017 поїхала й численна українська збірна (7 жі-

нок та 8 чоловіків). Нині в її активі шість нагород та чотири світові рекорди.

«Золото» світової першості та путівку на Ігри з результатом 927,5 кг виборов Володимир Рибес у ваговій категорії 83 кілограми.

Не було рівних у ваговій категорії до 93 кг Сергієві Білому. Харків'янин здобув ліцензію

та найвищу нагороду змагань з результатами 1012,5 кг.

Вразив і результат української пауерліфтерки Лариси Соловейової — 641,0 кг. Вона не лише здобула чемпіонський титул та путівку на Всесвітні ігри, а й встановила три світові рекорди.

Микола Бараннік став срібним призером чемпіонату у ваговій категорії до 74 кг, а Ан-

дрій Наньєв — другим у ваговій категорії 83 кг. В останнього це не лише срібна нагорода в багатоборстві, а й новий світовий рекорд у жимі лежачи та ліцензія на Ігри-2017.

Бронзову медаль синьо-жовта збірна має у ваговій категорії до 52 кг серед жінок: результат Катерини Клименко — 480,0 кг.

Харків став законодавцем урбан-культури

Володимир ГАЛАУР,
«Урядовий кур'єр»

ДОЗВІЛЛЯ. Вуличні види спорту в Харкові об'єднали тисячі підлітків та юнаків і останніми роками набули масового характеру та популярності. За словами директора департаменту в справах сім'ї, молоді та спорту міськради Олексія Чубарова, в них без урахування численних брейк-дансерів і стрит-воркаутерів беруть участь майже 4 тисячі юнаків і дівчат.

За підтримки органів місцевого самоврядування в місті вперше в Україні ухвалено програму розвитку вуличних культур. За час роботи програми тих, хто захоплюється вуличними видами спорту, стало значно більше.

Як сказав заступник Харківського міського голови у спра-

вах сім'ї, молоді та спорту Костянтин Лобойченко, нині головне — перейняти світовий досвід у цій сфері й провести якомога більше спортивних та освітніх заходів, щоб підвищити популярність вуличних видів спорту та залучити до урбан-культури якнайбільше молоді.

«Цього року ми вже провели всеукраїнські змагання зі стрит-болу, чемпіонати зі скейтбордингу, брейк-дансу, беміксу. Розвиваємо стрит-воркаут. Працюємо над створенням сайту, який об'єднає всі напрями вуличних видів спорту. Незабаром вийде фільм про урбан-культуру Харкова», — повідомив Костянтин Лобойченко.

Новий етап розвитку популярного серед молоді руху започатковано на недавньому Першому всеукраїнському

форумі вуличних культур, що відбувся в Харкові.

Серед промовців зустрічі — фахівець з розвитку райдер-культури зі США Роб Долекі (Філадельфія), організатор фестивалів вуличних культур і музики з Києва Максим Карпій, хіп-хоп активіст, організатор BattleoftheYear CIS/Baltic Олександр Києня (Мінськ, Білорусь), творець урбан-парків Сун Петерсен (Копенгаген, Данія), лідер латвійського молодіжного руху GhettoGames Раймонд Елбакян (Рига), головний тренер Республіки Казахстан зі стрит-воркауту, один із співзасновників першого в світі спеціалізованого залу зі стрит-воркауту Айтим Жакупов.

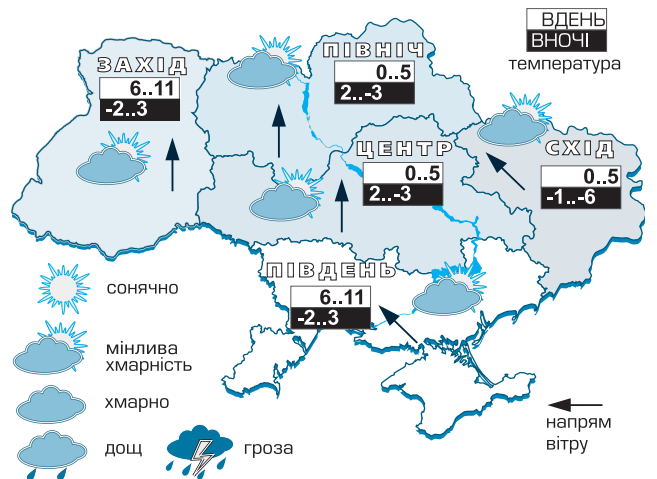
Перший день форуму, який проходив у освітньому хабі Spalah, зібрав майже 130 учасників, а наступний, що

відбувся у коворкінгу Fabrika, став справжнім масовим святом для представників урбан-культури.

Українські та закордонні фахівці ділилися досвідом розвитку вуличних культур у своїх містах і країнах, розповідали про механізми співпраці з державними структурами і спонсорами, ключові моменти і досягнення в сфері вуличних культур.

«Хочемо, щоб кількість людей, які захоплюються урбан-культурою, зросла на 50—60%. Проводячи спортивні заходи, ми спочатку спрямовували дії на привернення уваги до цих видів спорту. Наступний крок — створити відповідну інфраструктуру. Шукаємо підходяще місце в центрі міста, де плануємо побудувати урбан-парк», — заявив Олексій Чубаров.

ПОГОДА НА ЗАВТРА

ТЕМПЕРАТУРА ПО ОБЛАСТЯХ УКРАЇНИ НА 20 ЛИСТОПАДА

Область	Ніч	День	Область	Ніч	День
Київська	+2 -3	0 +5	Черкаська	+2 -3	0 +5
Житомирська	-2 +3	+1 +6	Кіровоградська	+2 -3	0 +5
Чернігівська	+1 -4	0 +5	Полтавська	0 -5	0 +5
Сумська	0 -5	-1 +4	Дніпропетровська	0 -5	0 +5
Закарпатська	-1 +4	+9 +14	Одеська	-1 +4	+6 +11
Рівненська	-2 +3	+4 +9	Миколаївська	-2 +3	+5 +10
Львівська	0 +5	+7 +12	Херсонська	-2 +3	+4 +9
Івано-Франківська	-2 +3	+6 +11	Запорізька	+1 -4	+2 +7
Волинська	-1 +4	+6 +11	Харківська	-1 -6	-1 +4
Хмельницька	-2 +3	+4 +9	Донецька	-1 -6	0 +5
Чернівецька	-2 +3	+5 +10	Луганська	-2 -7	+2 -3
Тернопільська	-1 +4	+5 +10	Крим	-1 +4	+6 +11
Вінницька	-2 +3	+3 +8	Київ	0 +2	+3 +5

Укргідрометцентр

Намхнення акторів повертає життя сцені

Олена ОСОБОВА,
«Урядовий кур'єр»

ДУХ МЕЛЬПОМЕНИ. Будівля Северодонецького міського театру драми не експлуатувалася вже багато років, доки в новий адміністративний центр області не евакуювався Луганський обласний академічний український музично-драматичний театр. І завдяки патріотичному бажанню акторів радувати публіку далі, було ухвалено рішення реставрувати стару будівлю. Нині облаштовують сцену театру, укріплюють та утеплюють стіни, відновлюють ліпнину, міняють покрівлю на театральних прибудовах.

Челуриться будівля — поповнюються й лави артистів. Сьогодні в театрі працює майже сто людей, з яких 42 — художньо-артистичний склад трупи.

Поки триває капітальний ремонт їхнього нового «дому», актори Луганського українського театру не втрачають часу: вони тимчасово виступають в Палаці культури. Приміром, у листопаді глядачів радує показом вистави за п'єсою Олександра Олеся «Ніч на полонині», яка уже принесла луганцям всеукраїнське визнання.

Школярка отримала привіт від Єлизавети II

Роман КИРЕЙ,
«Урядовий кур'єр»

ПИШИТЬ ЛИСТИ І НАДСИЛАЙТЕ... Учениця 5-В класу черкаської гімназії №9 Кіра Куліш кілька місяців тому разом з дідусям переглядала телепрограму про Єлизавету II, під час якої дізналася про 90-річний ювілей королеви. Факти та розповідь про королеву дуже зацікавили дівчинку. Зокрема той, що королева Єлизабет Олександра Мері Віндзор — глава держави Сполученого Королівства Великої Британії й Північної Ірландії та 15 країн Співдружності націй — Канади, Австралії, Нової Зеландії, Ямайки, Барбадосу, Багамських Островів, Гренади, Папуа Нової Гвінеї, Соломонових Островів, Тувалу, Сент-Люсії, Сент-Вінсенту і Гренадин, Антигуа і Барбуди, Белізу, Сент-Кітсу і Невісу. У всіх цих країнах, окрім Сполученого Королівства, її представляють генерал-губернатори, яких вона призначає.

Дідусь запропонував привітати Єлизавету II з днем народження. Разом підготували листівку та надіслали вітання королеві. У листі, крім побажань, Кіра коротко розповіла про себе та Україну. Нещодавно дівчинка отримала відповідь — лист від Єлизавети II.